
TOLHUISTUIN

Tolhuistuin is een cultuurpodium aan de IJ-oever van Amsterdam Noord. De instelling heeft de ambitie uit te groeien tot toonaangevend cultuurpodium met hoogwaardige culturele programma's, die gaan over de vraagstukken van deze tijd, met het hele Tolhuistuincomplex en het stadsdeel als speelveld. Na het advies van de Amsterdamse Kunstraad van 15 juni jl. heeft Tolhuistuin, op verzoek van het college van B en W, een nieuwe aanvraag ingediend voor het Kunstenplan 2021-2024.

Meer dan 25 culturele en maatschappelijke programmapartners hebben op dit moment op het terrein hun werkplek. Samen met organisaties uit Noord maakt Tolhuistuin culturele programma's over de transitie naar een duurzame en inclusieve stad. De komende jaren richt Tolhuistuin zich op de verhouding tussen mens, cultuur en natuur. De drie nieuwe programmeerlijnen Podium, Noordhuistuin en Werkplaats zijn erop gericht een breed publiek te trekken en een sterke community in Amsterdam Noord op te bouwen.

De programmeerlijn Podium omvat de culturele programma's die Tolhuistuin (co)produceert, programmeert en presenteert in en rond het eigen complex, zoals festivalprogramma's, theateroptredens, concerten,

expo's en installaties. Noordhuistuin is de titel voor alle programma's en activiteiten die de wijken van Noord in gaan of niet plek-gebonden zijn, zoals podcasttours, programma's op scholen, guerrilla-optredens en het Noorderparkfestival. Hiermee bouwt de instelling aan een duidelijker profiel en probeert de afstand te overbruggen die sommige wijkbewoners ervaren. Werkplaats is de verzamelnaam voor alle programma's waarin participatie, innovatie en kruisbestuiving centraal staan: onder meer cursussen, workshops, labs en broedplaatsprogramma's. Denk aan Noord Wordt Gehoord, het Leeshuis en In My Backyard.

Tolhuistuin kiest elk jaar een ander thema en zoekt partners om aan dat thema invulling te geven. In 2021 onderzoekt Tolhuistuin het thema 'kansen'. Zo wordt onder meer samengewerkt met ROSE stories en Impact Makers rond hun project over armoede en met Sarah Sylbing en Ester Gould, die in Noord de documentaireserie KLASSEN hebben opgenomen, over kansenongelijkheid in het onderwijs. In 2022 staat het thema 'water' centraal, in 2023 'de inclusieve stad' en in 2024 vindt een artistieke reflectie plaats op het stadsdeel als Nationaal Park.

In 2021 verandert de relatie van de stichting met de andere gebruikers van de panden en de tuin. De stichting is geen huisbaas meer – dat is de afdeling Vastgoed van de gemeente – maar is nog wel betrokken bij de selectie van de huurders. Voorwaarde om te huren is dat huisgenoten een bijdrage leveren aan het publieksprogramma van Tolhuistuin. Huisgenoten worden geselecteerd op diversiteit in discipline, verbinding met Noord en artistieke ervaring. Café restaurant THT en Paradiso Noord vormen een aparte categorie huisgenoten.

ADVIES

Artistiek belang

De artistieke visie van Tolhuistuin is helder geformuleerd en centreert zich rondom de transitie naar een duurzame en inclusieve stad. Dit zijn relevante thema's, die Tolhuistuin een eigen signatuur kunnen geven.

De locatie Tolhuistuin kent een lange historie als stadspark en laboratorium van de fossiele industrie. De kunstraad vindt het interessant dat Tolhuistuin ervoor gekozen heeft de historie van haar locatie als vertrekpunt te nemen. De kunstraad is wel van mening dat Tolhuistuin in eerste instantie de focus moet leggen op de opdracht die het college aan de instelling heeft gegeven, waarbij het uitgangspunt de plek is en verbinding wordt gelegd met de wijken in Noord.

Met de drie programmeerlijnen Podium, Noordhuistuin en Werkplaats biedt Tolhuistuin een overzichtelijk aanbod, zowel naar buiten als voor de eigen organisatie. De budgettaire verdeling tussen de drie programmeerlijnen is 40 procent Podium, 50 procent Noordhuistuin en 10 procent Werkplaats. De kunstraad vindt dit realistisch. Tolhuistuin heeft impliciet aandacht voor talentontwikkeling, dwars door alle programmeerlijnen heen.

De kunstraad vindt het lastig een oordeel te vellen over de artistieke kwaliteit, omdat de nieuw ingeslagen weg met de thematische focus en de programmeerlijnen zich nog moet uitwijzen. De conceptplannen voor de programmering zijn goed en veelbelovend, dit wijst op vakmanschap. Over een aantal jaar zal duidelijk zijn welke artistieke ontwikkeling Tolhuistuin heeft doorgemaakt. De kunstraad complimenteert de instelling met de wendbaarheid die ze tijdens de coronacrisis heeft getoond. In korte tijd zijn partners gezocht en nieuwe concepten ontwikkeld, zoals de vrijheidsmaaltijden met poëzie, een podcastprogramma op de pont en de krant over corona die samen met een kinderredactie is gemaakt en is verspreid in het stadsdeel.

Tolhuistuin volgt met de programmering de seizoenen. Het lente- en zomerprogramma speelt zich vooral af in de tuin en het stadsdeel met markten, excursies en concerten. Het herfst- en winterprogramma bestaat hoofdzakelijk uit festivals, podcasts en talkshows. Dit 'luisteren' naar de seizoenen, getuigt volgens de kunstraad van realisme.

De lijst met huisgenoten is veelvormig: van Building Conversation en Monnik tot sSquare en Marjolijn van Heemstra. Het biedt een mooi overzicht van wat zij kunnen betekenen voor het publiek in Noord. In 2021 start Tolhuistuin met een programmaraad. Deze raad komt viermaal per jaar bijeen en bestaat uit twee medewerkers van de stichting, een medewerker

van café restaurant THT en een van Paradiso en minstens twee andere huisgenoten. De programmaraad waarborgt de inhoudelijke lijnen, geeft feedback en draagt ideeën aan. Dat de huisgenoten roulerend deel uitmaken van deze op te richten programmaraad is een goede zaak, vindt de kunstraad.

Dat er slechts een korte paragraaf aan internationale programmering is gewijd, is volgens de kunstraad geen probleem, omdat de focus daar momenteel niet hoeft te liggen.

Belang voor de stad

Tolhuistuin heeft alles in zich om van groot belang voor de stad te zijn, en in het bijzonder voor Noord. Het stadsdeel is in beweging: er vinden de komende jaren veel nieuwe artistieke initiatieven plaats. Voor Tolhuistuin biedt dit kansen. De instelling kan de hub-functie voor diverse disciplines die ze nu al vervult, uitbreiden met nieuwe partners.

Tolhuistuin is op een natuurlijke manier verbonden met verschillende partners, zowel in huis als in de rest van de stad. Samen met Theater de Meervaart, Bijlmer Parktheater, Podium Mozaïek en Frascati vormt Tolhuistuin de Dramaturgische Tafel. Tolhuistuin coördineert de Tafel van Talentontwikkeling. In Noord bouwt Tolhuistuin aan een community van zeventien jonge vertegenwoordigers uit de zeventien wijken van het stadsdeel. Zij worden bij de activiteiten als talent pool, klankbord en co-curatoren betrokken. De kunstraad is enthousiast over het opzetten van een dergelijke community maar vraagt zich af of zij niet een te grote verantwoordelijkheid krijgen bij het contact leggen én houden met de inwoners van Noord.

Tolhuistuin legt de verantwoordelijkheid voor cultuureducatie volledig neer bij de huisgenoten. De kunstraad vindt het belangrijk dat de instelling betrokken blijft bij de scholen in Noord en adviseert die betrokkenheid via de huisgenoten onderdeel te maken van de monitoring.

De medewerking van Tolhuistuin aan de herstart van een online agenda van activiteiten in Noord juicht de kunstraad toe. Deze wordt op veel plekken gecommuniceerd en bereikt daardoor veel meer inwoners dan enkel via de website en het Instagramaccount van Tolhuistuin.

Uitvoerbaarheid

De kunstraad is positief over de begroting, vindt deze realistisch en passen bij de ambities. Na een turbulente periode zijn in mei 2019 met Paradiso en café restaurant THT nieuwe afspraken gemaakt, die hebben geleid tot een betere samenwerking. De kunstraad heeft vertrouwen in de hernieuwde samenwerking.

In de aanvraag wordt weinig gezegd over fair practice. Zeker gezien het grote aantal partners en huisgenoten waarmee Tolhuistuin werkt, is het belangrijk hier een duidelijke visie op te hebben.

De nieuwe website kan op complimenten van de kunstraad rekenen. Deze oogt een stuk aantrekkelijker en de activiteiten worden beter gepresenteerd. Tolhuistuin lijkt goed voor ogen te hebben op welke doelgroepen ze zich richt en hoe ze deze kan bereiken. De uitwerking van het marketingplan om het bereik te vergroten, vindt de kunstraad echter weinig verrassend. De instelling mag wat de kunstraad betreft gerichter inzetten op marketing en communicatie en vooral op naamsbekendheid en positionering.

De kunstraad is benieuwd naar de plannen voor en de uitvoerbaarheid van de bouw van een nieuw tuinhuis, die in de aanvraag summier wordt genoemd, omdat dit een essentiële plek zal zijn voor de programmering.

Diversiteit en inclusie

De kunstraad vindt het hoofdstuk diversiteit en inclusie uit de aanvraag te vrijblijvend. De bewoordingen zijn te algemeen, waardoor niet duidelijk is of er een visie aan ten grondslag ligt. Met 'inclusieve stad' als centrale pijler geeft Tolhuistuin wel aan de urgentie hiervan in te zien. Dit komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in de programmering en bij de keuze van de partners/huisgenoten. Wat de eigen organisatie betreft, vindt de kunstraad het een gemiste kans dat het nieuwe team vrij eenzijdig is samengesteld. Juist nu allerlei nieuwe mensen zijn geworven, hadden de Raad van Toezicht en de directie een actiever diversiteitsbeleid kunnen voeren.

De kunstraad neemt aan dat Tolhuistuin weet wat er speelt in het stadsdeel op het gebied van diversiteit en inclusie, maar vindt dat dit in de aanvraag onvoldoende tot uiting komt. Hier hadden meer woorden aan gewijd kunnen worden.

Huidig	€ 578.308
Huidig 2020*	€ 583.513
Gevraagd	€ 500.000
Advies	€ 500.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020
